

Vlada Republike Hrvatske

**Pregovaračko stajalište Republike Hrvatske
za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji
za poglavlje 13. "Ribarstvo"**

Zagreb, 25. rujna 2008.

**MEĐUVLADINA KONFERENCIJA O PRISTUPANJU
REPUBLIKE HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI**

PREGOVARAČKO STAJALIŠTE REPUBLIKE HRVATSKE

POGLAVLJE 13. – RIBARSTVO

I. SAŽETAK PREGOVARAČKOG STAJALIŠTA

Republika Hrvatska prihvaća pravnu stečevinu Europske unije (EU) obuhvaćenu poglavljem 13. "Ribarstvo" kakva je na snazi 1. rujna 2008. godine te je spremna ostvariti njenu punu provedbu do pristupanja EU, s izuzetkom pojedinih odredbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 1967/2006 od 21. prosinca 2006. o mjerama upravljanja za održivo iskorištavanje ribljih resursa u Sredozemnom moru i o izmjeni i dopuni Uredbe (EEZ) br. 2847/93 i ukidanju Uredbe (EZ) br. 1626/94, Uredbe Komisije (EZ) br. 1438/2003 od 12. kolovoza 2003. kojom se utvrđuju pravila za provedbu politike Zajednice za upravljanje flotom na način kako je to definirano Poglavljem III. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2371/2002, Uredbe Vijeća (EZ) br. 744/2008 od 24. srpnja 2008. o privremenim akcijama koje imaju za cilj promicanje restrukturiranja ribolovne flote Europske zajednice koja je zahvaćena gospodarskom krizom, Uredbe Vijeća (EZ) br. 1198/2006 od 27. srpnja 2006. o Europskom ribarstvenom fondu i Uredbe Vijeća (EZ) br. 2406/96 od 26. studenog 1996. o zajedničkim tržišnim standardima za određene proizvode ribarstva, za čiju primjenu Hrvatska traži prijelazna razdoblja i izuzeća od pune primjene odnosno postavlja određene pregovaračke zahtjeve. Hrvatska također traži da joj se trajno dozvoli primjena nekih potpora koje su bile na snazi prije pristupanja, te prijelazno razdoblje za zadržavanje specifične kategorije malog ribolova za osobne potrebe.

Za potrebe priprema za članstvo, Hrvatska u ovoj fazi smatra rujan 2009. godine ciljnim razdobljem dovršetka pregovora o pristupanju EU.

II. ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

II.a. Upravljanje resursima i flotom

Zakonodavni okvir

Prirodni resursi su od općeg interesa za Republiku Hrvatsku, te stoga uživaju njezinu posebnu i stalnu skrb. Kako svi raspoloživi znanstveni podaci ukazuju na iznimnu ekološku osjetljivost Jadrana, te njegovu biološku specifičnost, kao i zbog potrebe osiguranja dugoročne ekološke, ekonomske i socijalne održivosti ribarstva, Hrvatska odgovorno gospodari živim bogatstvima temeljem nacionalnih propisa, u skladu s međunarodnim propisima i načelima pravne stečevine EU, uključujući Uredbu Vijeća (EZ) br. 1967/2006, te je, u duhu dobrih EU običaja, otvorena za dijalog i suradnju u cilju optimalne zaštite bioloških bogatstava i odgovornog, dugoročno održivog razvoja ribarstva na Jadranu.

Temelji ribarstvene politike Republike Hrvatske se nalaze u Zakonu o morskom ribarstvu (NN 74/94, 57/96, 46/97 – pročišćeni tekst, 76/99, 48/05). Tehničke mjere upravljanja resursima i ribolovnim naporom definirane su u nizu podzakonskih propisa, od kojih su najznačajniji Pravilnik o obavljanju gospodarskog ribolova na moru (NN 6/06, 46/06, 66/07), Pravilnik o ribolovnim alatima i opremi za gospodarski ribolov na moru (NN 6/06, 46/06, 93/06, 125/07) i Naredba o zaštiti riba i drugih morskih organizama (NN 101/02, 96/05, 53/06, 30/07). Mjere gospodarenja donose se sukladno znanstvenim istraživanjima te kontinuiranim godišnjim monitorinzima demerzalnog i pelagičkog stanja resursa, koji se provode od 2002. godine. Dodatna znanstvena istraživanja provode se zbog potreba odgovornog upravljanja obalnim područjem (donošenje mjera upravljanja i planiranja u marikulturi) te procjene ukupnog ekološkog kapaciteta okoliša (donošenje mjera za upravljanje podjednako ulovnim ribarstvom i marikulturom).

Hrvatska temeljem važećih propisa provodi različite mjere regulacije ribolova pa su na snazi ograničenja prostornog i vremenskog korištenja određenih ribolovnih alata kao i ograničenja snage motora u određenim područjima te različite zabrane i ograničenja obavljanja ribolova određenih vrsta. Zabrane su u nekim područjima trajne, a u nekim privremene i obuhvaćaju gotovo cijelo područje unutarnjeg ribolovnog mora i veliki dio teritorijalnog mora. Republika Hrvatska poznaje i tradicionalno koristi ribolovne alate za koje ne postoje odgovarajući opisi i tehničke mjere u pravnoj stečevini EU, te alate čija uporaba nije u potpunom skladu s odredbama pravne stečevine. Ovi alati ciljaju određene vrste i koriste se na određenim područjima, a broj njihovih povlastica je ograničen.

Kvota je određena samo za tunu (*Thunnus thynnus*) sukladno mjerama Međunarodne komisije za zaštitu atlantske tune (eng. *International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas* - ICCAT), a koje su prenesene u nacionalno zakonodavstvo Pravilnikom o ulovu, uzgoju i prometu tuna (NN 123/07, 69/08). Maksimizirana je količina i određeno vrijeme sakupljanja koralja i to do 200 kg godišnje po jednoj povlastici, a sakupljanje je zabranjeno u razdoblju od 1. prosinca do 31. ožujka.

Hrvatska provodi sustav izdavanja povlastica za obavljanje gospodarskog ribolova, a u tijeku je formiranje Registra ribarskih plovila u Upravi ribarstva Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (u daljnjem tekstu: MPRRR). Navedeno je regulirano Pravilnikom o povlastici za obavljanje gospodarskog ribolova na moru i registru o izdanim povlasticama (NN 155/05, 135/06, 133/07). Računalna baza sustava instalirana je i operativna, trenutno se

provodi cenzus flote, a podaci se još uvijek unose. Uspostavljeni registar flote u svojoj strukturi sadrži sve podatke sukladno odredbama Uredbe Komisije (EZ) br. 26/2004 od 30. prosinca 2003. o registru ribolovne flote Zajednice. Sustav baždarenja tonaže ribolovne flote usklađen je s odredbama Odluke Komisije 95/84/EZ od 20. ožujka 1995. vezano uz implementaciju Dodatka Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2930/86 koja definira karakteristike ribarskih plovila te je novo baždarenje započeto i provodi se kako na brodovima tako i na ribarskim brodicama. Očekuje se da će baždarenje brodova biti obavljeno do 2010. godine. Ovo je pitanje u nacionalnom zakonodavstvu izravno uređeno Odlukom o tehničkim pravilima Hrvatskog registra brodova o baždarenju pomorskih brodova, brodica i jahti iz 2007. godine (Pravila za statutaru certifikaciju ribarskih brodova, NN 77/07), a opći zakonodavni okvir u ovom dijelu daju Pomorski zakonik (NN 181/04, 76/07) te Zakon o Hrvatskom registru brodova (NN 81/96).

U dijelu upravljanja flotom Hrvatska nije uspostavila shemu ulaska i izlaska iz flote (*entry-exit*) na način kako je ona definirana pravnom stečevinom EU. Međutim, uspostavljen je mehanizam povlačenja plovila iz ribolova kroz sustav otkupa povlastica, koji rezultira smanjenjem ribolovnog napora.

Kao jedan od mehanizama upravljanja flotom, donesena je i Naredba o najvišoj dopuštenoj starosti brodova koji se mogu upisati u upisnik brodova u Republici Hrvatskoj (NN 38/08), kojom je propisano da plovila koja se mogu registrirati kao ribarska plovila ne smiju biti starija od 15 godina.

Prema važećem Zakonu o morskom ribarstvu, povlastice za obavljanje gospodarskog ribolova u ribolovnom moru Republike Hrvatske stranim se državljanima mogu izdavati samo temeljem međunarodnog ugovora.

U Hrvatskoj postoji i kategorija malog ribolova. Mali ribolov reguliran je Zakonom o morskom ribarstvu, te Pravilnikom o ribolovnim alatima i opremi za mali ribolov (NN 5/02, 29/02, 125/07) i Pravilnikom o obrascu odobrenja za mali ribolov te obliku, sadržaju i načinu vođenja registra o izdanim odobrenjima za mali ribolov (NN 32/03). Ova kategorija ribolova ima snažan socijalni karakter.

Uzgoj je u Hrvatskoj reguliran Zakonom o morskom ribarstvu (marikultura) i Zakonom o slatkovodnom ribarstvu (NN 106/01, 7/03, 174/04, 10/05 - ispravak, 49/05 - pročišćeni tekst) u području slatkovodnog uzgoja, kao i podzakonskim propisima donesenim na temelju njih. Dodatno, djelatnost uzgoja ribe i drugih vodenih organizama podliježe propisima iz domene zaštite okoliša, zaštite prirode, prostornog planiranja, upravljanja pomorskim dobrom te upravljanja vodnim bogatstvima.

Hrvatska provodi sustav očevidnika o ulovu koji su po postojećem zakonodavstvu obvezna voditi sva plovila iznad 10 metara dužine. Navedeno je regulirano Pravilnikom o očevidniku, izviješću o ulovu i dostavi podataka o gospodarskom ribolovu na moru (NN 95/07), te je usklađeno s odredbama pravne stečevine. Podaci iz očevidnika prikupljaju se sustavno, te se koriste kao statistički podaci o ulovu. Obrazac očevidnika sadrži i iskrcajnu deklaraciju, te podatke o prekrcaju ribe. Izgled i sadržaj očevidnika identičan je onom koji se koristi u državama članicama EU. Sva plovila ispod 10 metara dužna su voditi i dostavljati izviješće o ulovu.

Pravilnikom o sustavu nadzora i praćenja ribarskih plovila (NN 62/06, 135/06, 133/07) uspostavljen je i reguliran sustav satelitskog nadzora ribarskih plovila u Republici Hrvatskoj. Satelitskom nadzoru podliježu sva plovila preko 15 metara, bez obzira obavljaju li ribolovne aktivnosti isključivo u teritorijalnim vodama Republike Hrvatske ili ne. Provedbom projekta PHARE 2005 «Podrška Republici Hrvatskoj u pripremi i implementaciji strategije razvoja ribarskog sektora u kontekstu prilagodbe i provedbe propisa sukladno pravnoj stečevini Europske unije u dijelu Zajedničke ribarstvene politike», te korištenjem vlastitih proračunskih sredstava osigurano je instaliranje satelitskih uređaja za praćenje na sva plovila duljine iznad 15 m do polovice 2009. godine, pri čemu je 50 uređaja instalirano do 10. ožujka 2008. Do studenog 2008. je planirana instalacija ukupno 256 uređaja, no dinamika procesa instalacije trenutno je usporena uslijed izvjesnih tehničkih nedostataka u funkcionalnosti kutija koje se trenutno otklanjaju. Istim je Pravilnikom definiran i okvir uspostave Centra za praćenje ribarstva (eng. *Fisheries Monitoring Centre - FMC*) u Upravi ribarstva MPRRR-a.

Institucionalni okvir

Glavni nositelj provedbe mjera ribarstvene politike u dijelu upravljanja resursima i flotom je MPRRR. U donošenju i provedbi mjera MPRRR u najvećem dijelu surađuje s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture (u daljnjem tekstu: MMPI), Hrvatskim zavodom za poljoprivrednu savjetodavnu službu (u daljnjem tekstu: HZPSS), Hrvatskom obrtničkom komorom (u daljnjem tekstu: HOK), Hrvatskom gospodarskom komorom (u daljnjem tekstu: HGK), Hrvatskim registrom brodova (u daljnjem tekstu: HRB) te Institutom za oceanografiju i ribarstvo (u daljnjem tekstu: IOR).

Uprava ribarstva nadležna je za pitanja ribarstvene politike u okviru MPRRR-a. Zbog potreba prilagodbe nacionalnog zakonodavstva i administrativnog ustroja pravnoj stečevini EU, Uprava ribarstva je 2008. godine Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (NN 35/08) promijenila raniju strukturu. Upravu čine tri sektora – Sektor upravljanja resursima i flotom, Sektor za strukturne i tržišne mjere u ribarstvu i Sektor ribarske inspekcije. Sektor upravljanja resursima i flotom čine četiri odjela: Odjel upravljanja resursima mora, Odjel upravljanja flotom, Odjel za akvakulturu i Odjel slatkovodnog ribolova. U okviru Odjela upravljanja flotom ustrojena su tri odsjeka: Odsjek za ribarstveni monitoring centar (FMC), u okviru kojeg se prati i provodi sustav satelitskog praćenja ribarskih plovila, Odsjek upravljanja flotom, u okviru kojega se vodi registar ribolovne flote i koji je zadužen za uspostavu i provedbu *entry-exit* sheme za ribolovnu flotu, te Odsjek za ribarsku statistiku i ekonomiku ribarstva, koji prikuplja i obrađuje podatke o ulovu, iskrcaju i prvoj prodaji. Osim središnjeg ureda u Zagrebu, djelatnici sektora raspoređeni su i u područnim jedinicama Uprave ribarstva u primorskim županijama Republike Hrvatske. Sektor trenutno zapošljava 27 djelatnika.

U obavljanju poslova u okviru svoje nadležnosti, MPRRR surađuje i s drugim tijelima državne uprave. Pritom u dijelu upravljanja flotom najveći značaj ima suradnja s MMPI, dok u dijelu upravljanja resursima najveći značaj ima suradnja s Ministarstvom kulture (u daljnjem tekstu: MK) i Ministarstvom zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (u daljnjem tekstu: MZOPUG).

MMPI sudjeluje u donošenju mjera upravljanja resursima i flotom u dijelu registracije plovila (brodova i brodica) prema Pomorskom zakoniku, te u dijelu razmjene informacija i podataka o plovilima. U okviru MMPI ustrojen je i Odjel ribarske infrastrukture, primarno zadužen za pitanja izgradnje infrastrukture, suradnje s MPRRR u pitanjima pomorskog prometa vezanog

za ribarstvo te pitanjima ribarskih luka. MMPI putem lučkih kapetanija obavlja poslove pregleda i baždarenja ribarskih brodica, a Hrvatski registar brodova obavlja poslove pregleda i baždarenja ribarskih brodova. Lučki sustav Republike Hrvatske pod nadležnošću je MMPI, te u dijelu upravljanja resursima sudjeluje i kroz sustav lučkih uprava i lučkih kapetanija.

MK u okviru svoje djelatnosti obavlja poslove zaštite prirode, proglašava posebna područja u smislu zaštite prirode te donosi propise o zaštićenim vrstama i staništima. Pritom MPRRR i MK usko surađuju na pitanjima zaštite vrsta koje su od gospodarskog značaja.

MZOPUG u okviru svoje djelatnosti obavlja poslove zaštite okoliša, pri čemu u dijelu ribarstva najveći značaj imaju pitanja izrada studija utjecaja na okoliš te strateških procjena djelatnosti na okoliš.

HZPSS kroz sustav savjetodavne službe distribuira informacije, te pomaže u tumačenju i provedbi propisa u ribarstvu. HOK i HGK su krovna interesna udruženja ribarstva u Republici Hrvatskoj, čiji predstavnici sudjeluju u procesu donošenja zakona i podzakonskih akata, čime aktivno sudjeluju u politici upravljanja resursima i flotom. IOR je jedna od znanstvenih institucija, odgovorna za provedbu znanstvenih istraživanja i izradu znanstvenih podloga temeljem kojih se donose mjere upravljanja resursima.

II.b. Nadzor i kontrola

Zakonodavni okvir

Nadzor i kontrola aktivnosti ribarstva u Hrvatskoj su definirani kroz nekoliko propisa. Temeljni propis u ovom dijelu je Zakon o morskom ribarstvu, kojim se definira što se sve smatra kršenjem propisa iz područja ribarstvene politike, te tko provodi inspekcijski nadzor nad provedbom odredbi Zakona i podzakonskih propisa donesenih na temelju njega. Prema Zakonu, inspekciju obavljaju ribarski inspektori MPRRR-a i drugi državni službenici koje za to ovlasti ministar. Osim ribarskih inspektora, u provedbi nadzora i kontrole tako sudjeluju policijski službenici Ministarstva unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: MUP), inspektori sigurnosti plovidbe MMPI-a te gospodarski inspektori Državnog inspektorata.

Zakonom su definirane radnje koje se smatraju prekršajima. Propisan je i postupak podnošenja prijave, kao i procedura žalbenog postupka. Daljnja procedura vezana uz prekršajne kazne definirana je Prekršajnim zakonom (NN 107/07).

Zakonom o Obalnoj straži Republike Hrvatske (NN 109/07) ustrojena je Obalna straža čije se aktivnosti trenutno uređuju. Uredba o organizaciji i načinu rada Središnje koordinacije, Stručnog tijela i područnih jedinica koordinacije tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru (NN 77/08) uspostavila je sustav koji je zamijenio Vladinu koordinaciju za usklađivanje poslova nadzora i kontrole na moru (osnovana Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 27. kolovoza 2004. godine), a kojom se uzeo u obzir i ustroj Obalne straže. Trenutno se uređuju pitanja načina komunikacije i rada, te operativnih postupaka u okviru Središnje koordinacije i Obalne straže.

U okviru Vladine Koordinacije, a koju je naslijedila Središnja koordinacija, izrađeni su Standardni operativni postupci (u daljnjem tekstu: SOP). Usvojeni su i obrasci i načini vođenja evidencije o obavljenim inspekcijama u ribarstvu, no trenutno ne postoji jedinstvena baza podataka o obavljenim inspekcijama i utvrđenim prekršajima, te aktivnostima koje su

uslijedile nakon utvrđivanja prekršaja Zakona o morskom ribarstvu i podzakonskih propisa. U postupku je daljnje definiranje centralizirane baze podataka o inspekcijama u ribarstvu u okviru Uprave ribarstva, sukladno članku 23. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2371/2002 od 20. prosinca 2002. o očuvanju i održivom iskorištavanju ribolovnih resursa u okviru Zajedničke ribarstvene politike i odredbama Uredbe Komisije (EEZ) br. 3561/85 od 17. prosinca 1985. koja se odnosi na podatke o inspekciji ribolovnih djelatnosti koju provode nacionalna nadzorna tijela.

Pravilnikom o uvjetima i načinu stavljanja u promet riba i drugih morskih organizama (NN 136/06, 133/07) definiran je sadržaj i dostava prodajnog lista (eng. *sales note*) i izjave o skladištenju ribe (eng. *take-over declaration*) u ribolovu, te je izrađena baza podataka koja je u fazi testiranja i bit će operativna u 2009. godini.

Hrvatska je definirala luke i mjesta iskrcaja za ulov tuna, sukladno preporukama usvojenim od strane Međunarodne komisije za zaštitu tuna. Ove odredbe prenesene su u Pravilnik o ulovu, uzgoju i prometu tuna (NN 123/07, 69/08). Donesen je i Pravilnik o kriterijima za određivanje namjene pojedinog dijela luke otvorene za javni promet županijskog i lokalnog značaja, način plaćanja veza, uvjete korištenja, te određivanja maksimalne visine naknade i raspodjele prihoda (NN 94/07) kojim se definiraju sadržaji (prostorni i vremenski) i prioriteta za stalan vez lokalnih ribarskih plovila u komunalnom dijelu luke javne namjene, te su propisane naknade za korištenje operativne obale za pojedine namjene i vrste plovila. Pravilnik će se u cijelosti početi primjenjivati 1. lipnja 2009. godine, a do tog roka lučke uprave su dužne odrediti namjene pojedinih dijelova lučkih područja. Primjena ovog Pravilnika jedan je od preduvjeta za određivanje određanih iskrcajnih luka (eng. *designated ports*) sukladno članku 22. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1967/2006. U Hrvatskoj danas nedostaje odgovarajuća kopnena logistika i infrastruktura koja bi u potpunosti riješila pitanja kontrole iskrcaja u ribarstvu kroz uspostavu određanih iskrcajnih luka. Ovo pitanje jedan je od prioriteta u predpristupnom razdoblju, te će Hrvatska u tom smislu pristupiti izradi odgovarajućih programa i dokumenata. Pitanja kopnene logistike i infrastrukture činit će i sastavni dio nacionalnog strateškog plana, kao i operativnog programa sukladno odredbama Uredbe Vijeća (EZ) br. 1198/2006.

Institucionalni okvir

Nadzor i kontrola temeljem odredbi Zakona o morskom ribarstvu su u primarnoj nadležnosti MPRRR-a. Inspektori MPRRR-a nadležnost po ovom zakonu imaju i na kopnu i na moru. Odredbama Zakona o morskom ribarstvu određeno je da se dio ovlasti u nadzoru i kontroli može prenijeti i na druga tijela. Dio ovlasti tako je prenesen na MUP i MMPI, a dio na Državni inspektorat. Tako inspeksijski nadzor koji se odnosi na promet riba i drugih morskih organizama obavljaju i gospodarski inspektori Državnog inspektorata, a inspeksijski nadzor na području ribolovnog mora provode i inspektori sigurnosti plovidbe MMPI-a, kao i policijski službenici MUP-a.

Prema novom ustroju Uprave ribarstva, ribarska inspekcija definirana je kao zaseban sektor, koji čine dva odjela – odjel za inspekciju na moru i odjel za inspekciju na kopnu. Sektor trenutno zapošljava 17 djelatnika, od čega 8 inspektora na moru i 6 inspektora na kopnu.

Tijela državne uprave nadležna za postupanje po Zakonu o morskom ribarstvu u provedbi svojih aktivnosti na moru međusobno komuniciraju kroz Središnju koordinaciju i Stručno tijelo uz podršku Obalne straže.

II.c. Strukturne mjere

Zakonodavni okvir

U Hrvatskoj danas ne postoji zakonom jednoznačno definirana strukturna potpora u ribarstvu, te način njezine provedbe. U Zakonu o državnoj potpori u poljoprivredi i ribarstvu (NN 87/02, 117/03, 82/04, 12/05 - ispravak, 85/06, 141/06, 134/07, 85/08) definirane su mjere koje su djelomično usklađene s mjerama strukturne politike EU, no mehanizam njihove provedbe razlikuje se od mehanizma definiranog pravnom stečevinom. Hrvatska trenutno nema nacionalni strateški plan kao ni operativni program za primjenu strukturnih mjera kako su oni definirani pravnom stečevinom EU.

Kapitalna ulaganja u akvakulturu, preradu i stavljanje u promet proizvoda ribarstva i akvakulture, definirana su Zakonom o državnoj potpori u poljoprivredi i ribarstvu i Pravilnikom o provedbi modela kapitalnih ulaganja u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu (NN 66/08). Investicijska potpora odobrava se za nabavu matičnih riba za uzgojno-seleksijski rad u akvakulturi, izgradnju, adaptaciju i opremanje objekata za akvakulturu, nabavu ribarskih plovila i nove opreme i mehanizacije u ribarstvu te za izgradnju, adaptaciju i opremanje objekata za čuvanje i preradu ribe.

Pravilnikom o ostvarivanju prava na potporu osiguranja od mogućih šteta proizvodnji u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu (NN 47/03, 6/04, 185/04) također je omogućen oblik strukturne potpore na način da MPRRR sudjeluje u pokriću troškova premije osiguranja. Potpora uzgojno-seleksijskom radu u akvakulturi isplaćuje se temeljem Odluke o sufinanciranju uzgojno-seleksijskog rada u akvakulturi.

Pravilnik o načinu korištenja sredstava ostvarenih od naknada za obavljanje ribolova na moru (NN 144/03, 90/04) definira način i uvjete otkupa povlastica za obavljanje ribolova pridnenim povlačnim alatima i za brodove porivne snage stroja do 184 kW (250 KS). Ovim se mehanizmom omogućava povlačenje iz ribolova, odnosno trajno obustavljanje aktivnosti kočarenja. Ovaj mehanizam donesen je na temelju Zakona o morskom ribarstvu.

Odlukom resornog ministra o dodjeli strukturne podrške za projekte u akvakulturi jednokratno je uspostavljen mehanizam sufinanciranja razvojnih projekata u akvakulturi.

Odlukom resornog ministra o naknadi za održavanje eko-sustava ribnjaka uspostavljen je horizontalni mehanizam potpore uzgajivačima u slatkovodnom ribarstvu s prvenstvenim ciljem olakšanja uvjeta poslovanja obzirom na proizvodna opterećenja koja potječu iz potrebe očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti, s posebnim osvrtom na zaštitu flore i faune (ribojedne ptice).

Temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske od 2. veljače 2006. sufinancira se izgradnja veletržnice u Poreču, a temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske od 16. ožujka 2007. sufinancirana je izgradnja veletržnice u Rijeci.

Tijekom predpristupnog razdoblja, Hrvatska koristi predpristupne fondove SAPARD i IPA za strukturnu potporu, no oni su samo malim dijelom usmjereni na ribarstvo. U okviru SAPARD-a, ribarstvo koristi potporu kroz mjere prerade i trženja proizvoda ribarstva. U okviru IPARD-a, ribarstvo je uključeno u istu mjeru, te samo malim dijelom u okviru mjere

diversifikacije ruralnih aktivnosti. U okviru IPA-e prijavljen je projekt strukturne potpore koji uključuje gradnju dva iskrcajna mjesta, no projektna dokumentacija je još uvijek u fazi pripreme. SAPARD se u Hrvatskoj provodi kroz Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi (SAPARD Agencija), a Uprava ribarstva sudjelovala je u izradi programskih dokumenata. IPARD se provodi kroz MPRRR, gdje ulogu Upravne direkcije za IPARD ima Uprava za ruralni razvoj, koja je u tom smislu glavna i odgovorna za IPARD Plan i njegovu provedbu. Upravna direkcija oslanja se i na ostale relevantne sudionike, među kojima je i Uprava ribarstva, obzirom da IPARD Plan sadrži određene mjere koje obuhvaćaju i sektor ribarstva.

Institucionalni okvir

Kako dosad u Hrvatskoj nisu postojali mehanizmi strukturne potpore slični onima definiranim u pravnoj stečevini EU, administrativni mehanizmi dosad nisu bili ustrojavani. Zbog potreba prilagodbe EU, izmjenama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu MPRRR, u Upravi ribarstva ustrojen je poseban Sektor za strukturne i tržišne mjere u ribarstvu. Sektor čine dva odjela, Odjel za strukturne mjere i međunarodnu suradnju u ribarstvu i Odjel za tržišne mjere i državne potpore u ribarstvu. U okviru Odjela za strukturne mjere i međunarodnu suradnju, izravno nadležan za definiranje mjera strukturne politike u ribarstvu je Odsjek za strukturne mjere u ribarstvu.

Mehanizme koji su trenutno na snazi u Hrvatskoj provodi MPRRR. Za donošenje odrednice politike strukturne potpore izravno je zadužena Uprava ribarstva MPRRR-a, koja predlaže oblike potpore omogućene zakonskim okvirom. Isplatu temeljem Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi i ribarstvu obavlja Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi, koje je zasebna ustrojstvena jedinica MPRRR-a.

Kontrolu provedbe postojećih mehanizama obavlja MPRRR.

II.d. Tržišne mjere

Zakonodavni okvir

U Hrvatskoj trenutno ne postoje mjere tržišne politike definirane na način kako su ta pitanja uređena pravnom stečevinom EU.

Zakonom o trgovini (NN 87/08) daje se zakonski temelj svim vrstama trgovine robama. Hrvatska ima u potpunosti usklađen sustav kombinirane nomenklature carinskih tarifnih brojeva sa sustavom EU (Zakon o carinskoj tarifi, NN 61/00, 117/00, 119/00 i provedbeni propisi doneseni na temelju njega). Uvjeti trgovanja između Republike Hrvatske i EU regulirani su kroz Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP). Hrvatska je članica CEFTA-e i ima Sporazum o slobodnoj trgovini s Turskom i zemljama članicama EFTA-e.

Danas u Hrvatskoj ne postoji pravni okvir za uspostavu organizacija proizvođača kako su one definirane Uredbom Vijeća (EZ) br. 104/2000 od 17. prosinca 1999. o zajedničkoj organizaciji tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture. U praksi postoje oblici udruživanja proizvođača poput zadruga (ribarske zadruge), udruga (ribarske udruge) i interesnih udruga (HGK, HOK) koje se registriraju kao trgovačka društva, zadruge ili udruge, sukladno odgovarajućim zakonima. Ove organizacije osnovane su temeljem okvirnih propisa o udruživanju, a koji nemaju posebnih odredbi za djelatnost ribarstva na način definiran

Uredbom Vijeća (EZ) br. 104/2000 i Uredbom Komisije (EZ) br. 2318/2001 od 29. studenog 2001. o detaljnim pravilima primjene Uredbe Vijeća (EZ) br. 104/2000 vezano uz priznavanje organizacija proizvođača u području ribarstva i akvakulture.

Intervencije, orijentacijske cijene i financijske nadoknade koje se vežu uz postojanje proizvođačkih organizacija također nisu definirane u nacionalnom zakonodavstvu. Trenutno je na snazi mehanizam tržišne kompenzacije ustanovljen Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 17. srpnja 2008, koja se isplaćuje temeljem izdanih računa, s ciljem olakšanja poslovanja u uvjetima nedostatno uređenog tržišta i kopnene logistike i infrastrukture. Prodajne cijene se sakupljaju u okviru MPRRR-a kroz Tržišno informacijski sustav u poljoprivredi (TISUP).

U dijelu definiranja tržišnih standarda za ribu i druge morske organizme na snazi je Pravilnik o kvaliteti riba, rakova, školjaka, morskih ježeva, žaba, kornjača, puževa i njihovih proizvoda (NN 53/91, 96/97), a u dijelu minimalnih veličina koje organizmi mogu imati kod stavljanja na tržište primjenjuju se odredbe Naredbe o zaštiti riba i drugih morskih organizama.

Institucionalni okvir

Prema postojećem sustavu, tijelo nadležno za pitanja vezana uz tržišne mjere u ribarstvu je MPRRR. Do sada nisu postojale posebne administrativne jedinice unutar Uprave ribarstva MPRRR zadužene za ova pitanja. Zbog potrebe prilagodbe Hrvatske sustavu EU, MPRRR je izmijenilo unutarnji ustroj, te je u okviru Uprave ribarstva ustrojen Sektor za strukturne i tržišne mjere u ribarstvu, u okviru kojeg se nalazi Odjel za tržišne mjere i državne potpore u ribarstvu.

U sadašnjim uvjetima, svi tržišni mehanizmi provode se u suradnji Uprave ribarstva i Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi.

U okviru MPRRR-a razvijen je sustav TISUP koji ima uspostavljen sustav praćenja i dostave cijena na način da se ugovara suradnja s većim brojem sudionika na tržištu, a podaci se prikupljaju mjesečno od 15. do 30.-og u mjesecu. Prikupljanje cijena vrši se na morskim uzgajalištima (uzgoj morske ribe, 11 lokacija), otkupnim stanicama (ulov morske ribe, 11 lokacija), objektima za preradu ribe (prerada ribe, 9 lokacija), ribarnicama većih gradova (maloprodajne cijene ribe, 15 lokacija) te slatkovodnim uzgajalištima (uzgoj slatkovodne ribe, 17 lokacija). Kako se tek počinje razvijati sustav organiziranog trženja ribe i drugih vodenih organizama, još uvijek se ne primjenjuje metodologija reprezentativnog uzorka. Trenutno se uspostavlja sustav prikupljanja cijena u ribarstvu sukladno pravnoj stečevini EU, u kojemu će prvi kupci dostavljati podatke o vrstama i količinama, te cijenama riba i drugih morskih organizama. Za provedbu je zadužen Odjel za tržišne mjere i državne potpore u ribarstvu (Sektor za strukturne i tržišne mjere u ribarstvu, Uprava ribarstva MPRRR)

II.e. Državna potpora

Zakonodavni okvir

Državna potpora u ribarstvu u Hrvatskoj definirana je Zakonom o državnoj potpori u poljoprivredi i ribarstvu (NN 87/02, 117/03, 82/04, 12/05 - ispravak, 85/06, 141/06, 134/07, 85/08). Kako ne postoje definirani mehanizmi strukturne i tržišne politike, državnom se potporom smatraju sve mjere čiji su korisnici registrirani u djelatnostima vezanim za ribarstvo, a definirane su Zakonom i provedbenim modelima. Zakonom su utvrđeni sljedeći

oblici potpore: (1) Model poticanja proizvodnje, (2) Model potpore dohotku, (3) Model kapitalnih ulaganja i (4) Model ruralnog razvitka. Pored ovih postoje i potpore izgradnji veletržnica, te programima u akvakulturi.

Vlada Republike Hrvatske i Ministarstvo financija uključeni su u dodjelu potpora prema Zakonu o posebnom porezu na naftne derivate (NN 55/00, 101/00, 27/01, 107/01, 136/02 – pročišćeni tekst, 123/03, 179/03, 57/06) i Zakonu o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN 73/97). Zakonom o posebnom porezu na naftne derivate i provedbenim propisima donesenim na temelju Zakona, u Hrvatskoj je definirana smanjena stopa ukupnog poreza na naftne derivate koji se koriste za pogon strojeva u ribarstvu, pri čemu se gorivo boji plavom bojom. Ovo gorivo nije označeno propisanim fiskalnim markerom na način kako je to definirano Direktivom Vijeća 95/60/EZ od 27. studenog 1995. o fiskalnim markerima za ulja od nafte i kerolin.

Vlada Republike Hrvatske može posebnim odlukama odobriti i neke izvanredne potpore koje nisu predviđene propisima („*ad hoc*“ potpore).

Posebne agencije Vlade Republike Hrvatske (Hrvatska banka za obnovu i razvitak - HBOR, Hrvatska agencija za malo gospodarstvo - HAMAG) dodjeljuju potpore ukupnom gospodarstvu, pa tako i ribarstvu, prema posebnim programima, a u skladu s nekolicinom horizontalnih propisa (Zakon o poticanju ulaganja (NN 138/06), Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva (NN 29/02, 63/07), Zakon o otocima (NN 34/99, 32/02, 33/06), Zakon o područjima posebne državne skrbi (NN 86/08), Zakon o fondu za regionalni razvoj Republike Hrvatske (NN 107/01). Radi se o kreditiranju infrastrukturnih i gospodarskih projekata, te davanju jamstava. Postoje i specifični programi Vlade Republike Hrvatske (model modernizacije flote), a u izradi je i specifični Operativni program za ribarstvo. Oba ova programa realiziraju se preko HBOR-a i HAMAG-a, a radi se o kreditiranju s nižim kamatama od tržišnih, u kombinaciji s bespovratnom investicijskom potporom. U slučaju ulaganja u okviru Operativnog programa bespovratna investicijska potpora može se ostvariti putem modela kapitalnih ulaganja.

Sve potpore ribarstvu koje proizlaze iz mjera nacionalne politike financiraju se iz Državnog proračuna, što ga svake godine usvaja Hrvatski sabor. Državni proračun utvrđuje prihode i rashode po proračunskim korisnicima i pojedinim aktivnostima (programima potpore).

Pravni temelj za dodjelu potpora na lokalnoj razini je Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07), koji daje mogućnost jedinicama područne (regionalne) i lokalne samouprave (općine i gradovi) da unapređuju svoj gospodarski razvitak vlastitim sredstvima. Županijske i gradske skupštine te općinska vijeća usvajaju programe razvoja te utvrđuju visinu sredstava u lokalnim proračunima za njihovu provedbu. Radi se o različitim programima potpore, a neki od programa oslanjaju se na nacionalne programe (lokalno sufinanciranje). Uvjeti za dodjelu takvih potpora nisu standardizirani već se razlikuju od jedinice do jedinice lokalne samouprave.

Institucionalni okvir

Provedba modela potpore prema Zakonu o državnoj potpori u poljoprivredi i ribarstvu u nadležnosti je MPRRR-a. U dijelu potpora koje se dodjeljuju u ribarstvu, administrativna jedinica izravno nadležna za izradu modela i mehanizama provođenja i dodjele potpore je

Uprava ribarstva, dok se isplate vrše iz Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi.

U slučajevima kada model potpore podrazumijeva izradu natječaja, natječajnu dokumentaciju zaprima Uprava ribarstva, te se dokumentacija pregledava i upućuje na plaćanje. U slučajevima kada se samo zaprimaju potrebni dokumenti, Uprava ribarstva pregledava administrativnu cjelovitost zahtjeva, te ih upućuje na plaćanje u Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi. U nekim oblicima potpore provedbeni modeli uključuju i druga tijela državne uprave (MMPI) te provedbene agencije (Hrvatska banka za obnovu i razvitak). U slučajevima u kojima modeli podrazumijevaju sudjelovanje drugih tijela i agencija, MPRRR je nadležno za njihovo provođenje.

Kontrolu provedbe mehanizama državne potpore obavlja MPRRR.

II.f. Međunarodni ugovori

Zakonodavni okvir

Hrvatska primjenjuje sljedeće međunarodne ugovore i članica je sljedećih organizacija:

- Konvencija Ujedinjenih naroda o pravu mora (*United Nations Convention on the Law of the Sea - UNCLOS*) – Republika Hrvatska je postala strankom Konvencije 5. travnja 1995. godine
- Sporazum o implementaciji glave IX. UNCLOS-a od 10. prosinca 1982.
- Opća komisija za ribarstvo Sredozemlja (*General Fisheries Commission for the Mediterranean - GFCM*)
- Međunarodna komisija za zaštitu atlantskih tuna (*International Commission for the Conservation of the Atlantic Tuna - ICCAT*)
- Međunarodna komisija za kitolov (*International Whaling Commission - IWC*).

Institucionalni okvir

S obzirom na raznovrsnost međunarodnih sporazuma koji imaju utjecaja na pitanja ribarstva, za njihovo prenošenje u nacionalno zakonodavstvo te njihovu provedbu odgovorna su različita tijela državne uprave.

Prenošenje i provedba općih odredbi UNCLOS-a u nadležnosti su MPRRR-a. Za provedbu odredbi koje proizlaze iz obveza Republike Hrvatske u okviru Međunarodne komisije za kitolov odgovorno je MK odnosno Uprava za zaštitu prirode.

Odredbe međunarodnih tijela (GFCM, ICCAT) u dijelu upravljanja resursima u ribolovu u nadležnosti su MPRRR-a. Za potrebe usklađivanja sa svim preuzetim obvezama iz članstva u međunarodnim organizacijama, ali i za potrebe pristupanja EU, ustrojen je Odjel za strukturne mjere i međunarodnu suradnju u ribarstvu, u sklopu Sektora za strukturne i tržišne mjere u ribarstvu Uprave ribarstva MPRRR-a.

III. USKLAĐIVANJE ZAKONODAVNOG I INSTITUCIONALNOG OKVIRA S PRAVNOM STEČEVINOM EUROPSKE UNIJE

Hrvatsko zakonodavstvo je djelomično usklađeno s pravnom stečevinom EU u ovom poglavlju.

U Hrvatskoj postoji odgovarajući institucionalni okvir, međutim potrebno je njegovo dodatno jačanje za potpunu provedbu pravne stečevine u ovom poglavlju.

S ciljem postizanja pune i učinkovite primjene pravne stečevine Hrvatska će nastaviti s daljnjim usklađivanjem zakonodavstva i jačanjem svoje administrativne sposobnosti. Aktivnosti i mjere koje Hrvatska u tom smislu planira poduzeti opisane su u nastavku stajališta.

III.1. ZAKONODAVNI OKVIR

Hrvatska u potpunosti podržava temeljna načela Zajedničke ribarstvene politike EU, kako su ona sadržana u odredbama Uredbe Vijeća (EZ) br. 2371/2002 od 20. prosinca 2002. o očuvanju i održivom iskorištavanju ribolovnih resursa u okviru Zajedničke ribarstvene politike i pripravna je na njihovu punu primjenu. Hrvatska će, sukladno odredbama Uredbe Vijeća (EZ) br. 1967/2006 pristupiti i izradi odgovarajućih planova upravljanja za pojedine oblike ribolova, temeljene na najboljim raspoloživim znanstvenim osnovama.

III.1.a. Upravljanje resursima i flotom

Ocjenjuje se da je nacionalno zakonodavstvo u dijelu upravljanja resursima i flotom u značajnoj mjeri usklađeno s pravnom stečevinom EU, prvenstveno s općim ciljevima i odrednicama Zajedničke ribarstvene politike (u daljnjem tekstu: ZRP) EU (Uredba Vijeća (EZ) br. 2371/2002) te s odrednicama ZRP-a na Sredozemlju (Uredba Vijeća (EZ) br. 1967/2006). Hrvatska će najkasnije do dana pristupanja EU usvojiti i primijeniti relevantne elemente pravne stečevine EU u dijelu upravljanja resursima, ali uz određena izuzeća.

Alati

Člankom 14. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1967/2006 omogućeno je prijelazno izuzeće za sadašnje države članice u pogledu zadržavanja određenih ribolovnih alata u uporabi prema ranijem zakonodavstvu (alati s manjim okom mreže i alati koji se koriste na manjim udaljenostima od obale) do 31. svibnja 2010. godine. Ovo izuzeće, uz odgovarajuću potporu mehanizama sufinanciranja koji su dostupni državama članicama, omogućava postupno ukidanje određenih oblika ribolova. Kako su svi obuhvaćeni oblici ribolova iznimno osjetljivi, od izuzetnog je značaja da se postupno ukidaju.

S obzirom na tradicionalni karakter hrvatskog ribarstva, Hrvatska traži da se u njezinom slučaju rok iz članka 14. stavka 1. i 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1967/2006, koji omogućava određena prijelazna izuzeća, produlji na 10 godina nakon dana njezina pristupanja EU.

Obrazloženje: Specifične zemljopisne odlike hrvatske obale Jadrana kroz povijest su dovele do razvoja artizenalnog ribarstva, mahom usmjerenog na lokalni ulov i lokalno tržište. Veliki broj otoka i značajna površina unutrašnjih morskih voda (od obale kopna i otoka do polaznih

crti), kao i opći socio-ekonomski profil obalnog i otočnog stanovništva, usmjerio je razvoj ribarstva i ribolovne flote prvenstveno u smjeru malih ulovnih jedinica, konstruiranih prvenstveno za jednodnevne izlaske na more. Tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća, pa i početkom ovog desetljeća, hrvatska se ribolovna flota mahom orijentirala na kočarska i višenamjenska plovila. Pritom je većina plovila koja je u tom razdoblju ušla u flotu nabavljena iz država članica EU u okviru mehanizma povlačenja plovila iz flote Zajednice i prebacivanja u treće zemlje. Nabavljena plovila u većini slučajeva bila su relativno mala, te loše opremljena. Alati koji se pritom koriste na takvim plovilima uključivali su pretežno povlačne mreže.

Prema raspoloživim podacima (podacima koji su zasad uneseni u registar flote), od ukupnog broja plovila koja su sudjelovala u gospodarskom ribolovu u Hrvatskoj u 2007. godini, 80% je manje od 12 metara duljine i 15 GT-a, što ukazuje na arzenalni karakter ribolova. Također, prema raspoloživim podacima, navedeni postotak ukupnog broja plovila čini svega 50% ukupne snage (kW) i tek 30% ukupne tonaže (GT) flote. Riječ je o plovilima koja se uglavnom služe malim povlačnim alatima te mrežama stajaćicama. U dodatku na činjenicu da veliki postotak aktivnih plovila nije u mogućnosti značajnije se udaljavati od obale, valja istaknuti i znanstvene pokazatelje koji ukazuju da je stanje resursa, poglavito demerzalnih, u Hrvatskom teritorijalnom moru zadovoljavajuće. Ovo se prije svega može obrazložiti činjenicom da je veliki dio unutrašnjih morskih voda u Hrvatskoj sukladno nacionalnom zakonodavstvu pod nekim oblikom zaštite (33% površine).

Hrvatska nije imala mogućnosti sufinanciranja mehanizama pomoći na način kako je to bilo moguće državama članicama, te je tek počela razvijati odgovarajuće sustave strukturne potpore kroz koje će biti moguće kompenzirati gubitke (zamjena alata, pokrivanje troškova u razdoblju lovostaja, modernizacija flote uz uvjet povlačenja istog ili većeg kapaciteta, prekvalifikacija i povlačenje iz ribolova). U uvjetima u kojima se ovi mehanizmi tek razvijaju, uz navedenu strukturu flote i poznate ekonomske pokazatelje u ribarstvu, Hrvatska drži da je ovo traženo dodatno razdoblje za prilagodbu potrebno i opravdano.

Imajući na umu ranije navedeno i ističući osjetljivost prilagodbe u ovom segmentu, Hrvatska također smatra potrebnim zaštititi tradicionalni ribolov kojim se obavlja ulov određenih vrsta riba koji je preciziran načinom ulova, vremenskim i prostornim ograničenjem te brojem ribara koji se time bave. Pritom se posebno naglašava činjenica da ciljane vrste koje se love tradicionalnim ribolovnim alatima nisu navedene u propisima EU u dijelu minimalnih ulovnih veličina, niti se smatraju iznimno gospodarski značajnima na tržištu. Riječ je o vrstama koje su prvenstveno namijenjene prehrani lokalnog stanovništva u određenim vremenskim razdobljima, a izlovljavaju se tradicionalnim alatima.

Nakon pristupanja EU, Hrvatska traži mogućnost zadržavanja u primjeni određenih tradicionalnih alata kojima se ciljano love neke vrste morskih organizama.

Obrazloženje: U ribolovnom moru Republike Hrvatske postoji tradicionalan ulov ribe iz obitelji girovki (*Centracanthidae*), gire oblice (*Spicara smaris*), koja se lovi obalnom kočicom (tartana), migavicom, te kogolom i strašinom. Izlov gire oblice ograničen je i vremenski i prostorno i brojem ribara koji se tim oblikom ribolova bave. Obzirom na iznimnu socijalnu osjetljivost, te činjenicu da se ovim alatima lovi ciljane vrsta i samo u vrijeme kada ovaj ulov predstavlja jedini oblik ribolova a time i izvor prihoda, Hrvatska smatra potrebnim zadržati ove tradicionalne alate. Hrvatska je spremna opravdanost ovog zahtjeva potkrijepiti

rezultatima znanstvenih studija kako u dijelu biološke podloge, tako i u dijelu socio-ekonomskog učinka, uz jasne naznake područja primjene alata.

Tradicionalan je i ulov sparidnih vrsta riba, posebice ušate (*Oblada melanura*) koja se lovi specifičnim načinom ribolova ludrom, zagonicom i fružatom. Ušata nije posebno navedena u popisu vrsta za koje su određene minimalne ulovne veličine prema pravnoj stečevini EU, a kao resurs ne ubraja se u zajedničke i djeljive stokove. Tradicionalne alate ludar, zagonicu i fružatu nije moguće kategorizirati sukladno definicijama Uredbe Vijeća (EZ) br. 1967/2006, obzirom da je riječ o specifičnim tehnikama uporabe alata. Ludar je tradicionalni način ribolova u kojem se koristi mreža stajaćica, kvadrun (posebna mreža četverokutnog oblika samo s olovnjom) te bočni konopi. Kod zagonice koriste se mreže i konopi, a kod fružate stajaćica s konopima pri čemu je jedan kraj mreže pričvršćen za obalu. Minimalna veličina oka mreža koje se koriste u ovim tradicionalnim oblicima ribolova je 64 milimetra, a kod ludra minimalna veličina oka kvadruna je 44 milimetra. Hrvatska traži mogućnost zadržavanja ovih alata uz definiranje broja i uvođenje specifičnog znanstvenog monitoringa i praćenja ulova za ove alate.

Postoji i tradicionalna ovisnost otočnog i obalnog stanovništva o ulovu gavuna olige (*Atherina boyeri*), koji se također lovi specifičnim alatima. Osim okružujućih mreža, u Hrvatskoj se ova vrsta lovi i specifičnom jednostrukom mrežom stajaćicom, koju koristi manji broj ribara isključivo u određenim područjima i tijekom određenog razdoblja u godini. Zbog zemljopisne ograničenosti korištenja ovog alata, te zbog iznimne socijalne vrijednosti ovog oblika ribolova, Hrvatska traži mogućnost zadržavanja limitiranog broja ovih alata pri čemu je spremna Europskoj komisiji dostaviti sve potrebne znanstvene i socio-ekonomske pokazatelje o učinku ovog ribolova, kao i izraditi specifičan plan upravljanja za ovaj oblik ribolova.

Za sve gore navedene ribolovne alate zabranjeno je izdavanje novih povlastica za obavljanje gospodarskog ribolova na moru te je time osim prostornog i vremenskog ograničenja takva ribolovna aktivnost ograničena na postojeći broj ribara koji se time tradicionalno bave. Imajući na umu osnovne smjernice ZRP EU, kao i potrebu očuvanja kulturoloških, tradicionalnih i ekonomskih odrednica ruralnih područja i područja s otežanim uvjetima života i gospodarenja, Hrvatska smatra da će se osiguranjem kontinuiranog ulova gore navedenih vrsta uz korištenje navedenih alata omogućiti opstojnost ribarskih zajednica uz održivo gospodarenje živim resursima i bogatstvima mora te traži njihovo zadržavanje u obimu u kojem su danas prisutni.

Kako članak 4. stavak 5. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1967/2006 omogućava izuzeća od odredbi Uredbe za korištenje obalnih potegača, pridnenih povlačnih mreža te sličnih mreža potegača uz zadovoljavanje određenih uvjeta, Hrvatska očekuje mogućnost korištenja izuzeća kako je predviđeno navedenim odredbama Uredbe.

Kako članak 9. stavak 7. i članak 13. stavak 5. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1967/2006 omogućavaju izuzeća od odredbi Uredbe za korištenje nekih ribolovnih alata uz zadovoljenje određenih uvjeta, Hrvatska očekuje mogućnost korištenja izuzeća kako je predviđeno navedenim odredbama Uredbe.

Hrvatska izražava spremnost na dostavu Europskoj komisiji dodatnih podataka i informacija.

Hrvatska traži produljenje tolerancije od 15% za minimalnu ulovnu veličinu oslića iz Priloga III Uredbe Vijeća (EZ) br. 1967/2006 koja bi u njenom slučaju trajala do 1. siječnja 2015. godine.

Obrazloženje: Hrvatska planira novom Naredbom o zaštiti riba i drugih morskih organizama uskladiti minimalne ulovne veličine većine navedenih vrsta s onima definiranim u Prilogu III Uredbe Vijeća (EZ) br. 1967/2006. Uzimajući u obzir postojanje sadašnje privremene derogacije kod ulova oslića (*Merluccius merluccius*) u smislu dopuštene tolerancije od 15% za ulov jedinki manjih od propisane minimalne ulovne veličine od 20 cm, Hrvatska zbog iznimne važnosti ulova oslića u koćarskim lovinama u Jadranskom moru, te temeljem znanstvenih pokazatelja dobivenih u međunarodnim istraživanjima (MEDITS, *AdriaMed Trawl Survey*) o dužinskim frekvencijama oslića u lovinama, u svom slučaju traži zadržavanje ove prijelazne derogacije do 1. siječnja 2015. godine.

Povlastice

Hrvatsko ribarstvo ima izrazito tradicionalan karakter, u kojemu su nositelji povlastica uglavnom fizičke, a ne pravne osobe, a aktivnosti su uglavnom lokalno ograničene. Karakter flote, u kojoj prevladavaju relativno slabi, mali i stari brodovi, dodatno ukazuje na osjetljivost ovog sektora. Pritom je potrebno istaknuti kako ribolov ima značajniju kulturološku komponentu, te čini okosnicu niza obalnih i otočnih malih zajednica. Od ukupnog broja povlastica izdanih u Hrvatskoj, prema raspoloživim podacima svega 5% izdano je pravnim osobama, dok je preostalih 95% izdano fizičkim osobama - obrtima. Ovakva struktura vlasništva ističe tradicionalni karakter ribarstva. Raspoloživi podaci pokazuju da je kod fizičkih osoba - obrtnika - u svojstvu mornara i posade na plovilima zaposleno u prosjeku od 3 do 5 osoba, te da o njihovim prihodima u prosjeku ovise dodatna 3 člana obitelji. Među tvrtkama koje su nositelji povlastice za gospodarski ribolov (vlasnici plovila koja imaju povlasticu), svega je jedno dioničko društvo koje prema nacionalnoj klasifikaciji spada u srednje velika poduzeća, dok su sve ostala društva s ograničenom odgovornošću koja prema nacionalnoj klasifikaciji spadaju u mala poduzeća.

Hrvatska smatra da je nužno osigurati načelo održivosti podjednako bioloških, ekoloških, gospodarskih i socijalnih karakteristika ruralnih sredina obalnih i otočnih zajednica, koji se općenito smatraju područjima s težim uvjetima gospodarenja, a koje ovise o ribolovnim aktivnostima.

Izmjenom Zakona o morskom ribarstvu u prvoj polovici 2009. godine uskladit će se odredbe o stranim državljanima koje se trenutno primjenjuju u području ribolova na način da će dobivanje povlastice za gospodarski ribolov biti moguće pod nediskriminirajućim uvjetima za sve pravne i fizičke osobe državljanke EU.

Istovremeno, s ciljem očuvanja resursa i omogućavanja boljih uvjeta života socijalno osjetljivih segmenata društva, osiguranja održivog razvoja obalnih i otočnih zajednica, očuvanja zaposlenja i trajnog obavljanja djelatnosti u posebno osjetljivim područjima, te posebno naglašavajući pitanja zaštite i očuvanja bioraznolikosti, Hrvatska drži da je potrebno pravo pristupa živim bogatstvima regulirati isključivo u skladu s ribolovnim mogućnostima i sukladno redovitom godišnjem monitoringu te da povlastice za gospodarski ribolov trebaju biti ograničene po ukupnom ribolovnom naporu odnosno kapacitetu flote i ribolovnim mogućnostima.

Upravljanje flotom

Kako je navedeno u poglavlju II.a ovog dokumenta, Hrvatska je uspostavila registar ribarskih plovila sukladno propisima EU, te je spremna za testiranje ispravnosti sustava u izravnom kontaktu s Europskom komisijom. Predviđa se da će hrvatska ribolovna flota biti izbaždarena sukladno odredbama pravne stečevine EU najkasnije s danom pristupanja EU.

Kako bi se u potpunosti uvažili mehanizmi predviđeni člankom 13. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2371/2002, Hrvatska će novim Zakonom o strukturnoj, tržišnoj i državnoj potpori u ribarstvu dati pravni okvir za njihovu provedbu u okviru mehanizma strukturnih mjera.

Hrvatska traži da se na nju ne primjenjuje referentni datum iz Uredbe Komisije (EZ) br. 1438/2003 u pogledu izračuna kapaciteta flote u GT i kW, odnosno traži da se u slučaju Republike Hrvatske on produlji na pet godina od dana njezina ulaska u EU.

Obrazloženje: Imajući u vidu poziciju Hrvatske koja je slična onoj država članica koje pristupile EU 2004. godine, Hrvatska smatra potrebnim istaknuti da u njenom slučaju nisu bile na snazi mehanizmi Višegodišnjih planova (*Multi-annual guidance programmes*) na način kako su oni bili definirani u pravnoj stečevini. Dodatno, hrvatska ribolovna flota kao i sektor u cjelini, bili su pogođeni zbivanjima tijekom Domovinskog rata početkom devedesetih godina. Kako su tadašnje države članice u tom razdoblju koristile mehanizme potpore za prebacivanje ribolovne flote u treće zemlje, hrvatski su ribari kupili stara i neodgovarajuća plovila koja danas opterećuju flotu (podjednako starošću i tonažom) i ne mogu se sigurno koristiti u ribolovnim aktivnostima. Potrebno je istaknuti i kako program modernizacije hrvatske flote s obzirom na povlačenje starih plovila neće promijeniti njezinu strukturu, obzirom da će ona ostati primjerena ribolovnim mogućnostima.

Negospodarski ribolov

U dijelu negospodarskog ribolova Hrvatska je preuzela odredbe o korištenju alata i prikupljanju podataka iz sportskog i rekreacijskog ribolova kako je predviđeno Uredbom Vijeća (EZ) br. 1967/2006.

Hrvatska traži prijelazno razdoblje od 5 godina od dana pristupanja EU tijekom kojeg bi zadržala specifičnu kategoriju - mali ribolov za osobne potrebe - u dijelu negospodarskog ribolova.

Obrazloženje: Pored sportskog i rekreacijskog ribolova, u Hrvatskoj postoji i specifična kategorija nazvana *mali ribolov*, koja je uvedena zbog osjetljive socijalne i ekonomske situacije tijekom Domovinskog rata. U ovom obliku ribolova koriste se prvenstveno udičarski alati sukladni odredbama Uredbe Vijeća (EZ) br. 1967/2006, no omogućeno je i korištenje ograničenog broja i duljine mreža. Dnevni ulov limitiran je na 5 kg, pri čemu je zabranjeno ulov iz ovog oblika ribolova stavljati na tržište. Najveći broj ovlaštenja za ovaj oblik ribolova izdan je otočnom stanovništvu, prvenstveno s ciljem olakšavanja otežanih uvjeta života tijekom ratnog i poratnog razdoblja. Mali ribolov za osobne potrebe ima dugu tradiciju na istočnoj obali Jadrana, obzirom da je u prijeratnom razdoblju postojala kategorija tzv. *dopunskog ribolova*, koja je omogućavala da se obalno i otočno stanovništvo bavi djelatnošću ribolova (uz korištenje ograničenog broja alata) u dodatku na drugu, stalnu aktivnost. Postojanje ovakve kategorije ribolova kroz dulje vremensko razdoblje dalo je ovoj aktivnosti i

posebno kulturološko i socio-ekonomsko značenje, poglavito kod starijeg stanovništva. Hrvatska traži prijelazno razdoblje od 5 godina nakon pristupanja EU za zadržavanje ove specifične kategorije ribolova, tijekom kojeg će se osigurati njeno postupno preusmjerenje.

Prikupljanje podataka

Hrvatska će sukladno Uredbi (EZ) br. 1921/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. godine o dostavi statističkih podataka o iskrcaju proizvoda ribarstva u državama članicama te opozivanju Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1382/91 uspostaviti sustav prikupljanja podataka o iskrcanom ulovu, pri čemu ima shvaćanje da se sustav može provoditi i na temelju uzorka, u slučajevima kada karakteristike ribolovnih aktivnosti ne omogućavaju jednostavnu uspostavu permanentnog sustava. Izrada programa prikupljanja podataka, te njegova preliminarna primjena planirana je za 2009. godinu.

Shvaćanje je Hrvatske da je temeljem Uredbe Vijeća (EZ) br. 199/2008 od 25. veljače 2008. o uspostavi okvira Zajednice za prikupljanje, upravljanje i korištenje podataka u sektoru ribarstva i znanstvenoj podršci Zajedničkoj ribarstvenoj politici potrebno uvesti sustavan način prikupljanja podataka potrebnih za provođenje mjera Zajedničke ribarstvene politike. Hrvatska pritom očekuje da će se u dijelu uspostave ovog mehanizma od dana pristupanja EU koristiti odgovarajućim mehanizmima potpore kako su oni definirani Uredbom Vijeća (EZ) br. 861/2006 od 22. svibnja 2006. o uspostavi financijskih mjera Zajednice za provedbu zajedničke ribarstvene politike u području prava mora i Uredbom Komisije (EZ) br. 391/2007 od 11. travnja 2007. o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 861/2006 u pogledu troškova država članica nastalih provedbom sustava monitoringa i kontrole primjenjivih u okviru Zajedničke ribarstvene politike.

Podatke o industrijskoj proizvodnji prikuplja Državni zavod za statistiku (DZS) uz uporabu posebno razvijene metodologije. Hrvatska će dalje razvijati ovu shemu kako bi osigurala bolju pokrivenost. Podaci DZS-a uspoređivat će se s podacima koje prikupi Uprava ribarstva. Ista shema primjenjivat će se i za ekonomske podatke i podatke o cijenama. Podaci o ulovu već se prikupljaju u Upravi ribarstva u skladu sa zahtjevima CFP, a daljnja se poboljšanja očekuju kroz Pravilnik o očevidniku, izviješću o ulovu i dostavi podataka. Shema uzorkovanja trenutno se razrađuje u suradnji s IOR-om kako bi se osigurala verifikacija podataka o ulovu, te kako bi se osiguralo sustavno prikupljanje znanstvenih podataka.

III.1.b. Nadzor i kontrola

Ocjenjuje se da je u osnovnim odrednicama o nadzoru i kontroli djelatnosti ribarstva Hrvatska usklađena s pravnom stečevinom EU. Hrvatska će preuzeti sve odredbe o nadzoru i kontroli na način kako su one definirane Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2847/93 od 12. listopada 1993. koja uspostavlja sustav kontrole primjenjiv u okviru Zajedničke ribarstvene politike.

Kroz provedbu projekta PHARE 2005, te kroz vlastita sredstva, Hrvatska uvodi sustav satelitskog praćenja plovila na svim ribarskim plovilima duljine preko 15 metara, bez obzira zadržavali se oni u ribolovu dulje od 24 sata ili ne. U tijeku je instalacija uređaja na plovila, a do sredine 2009. godine predviđa se i uspostava sustava u cijelosti u okviru Centra za praćenje ribolovnih aktivnosti (FMC) u Upravi ribarstva sa sjedištem u Zagrebu. Zbog specifičnosti ribolovnih aktivnosti, od kojih se neke u velikoj mjeri odvijaju unutar polaznih crta (razvedenost obale), sustav se zasniva na dualnom signalu – GPRS i satelit. Plovila u centar šalju podatke o poziciji putem GPRS signala svakih 15 minuta, a putem satelita svaka 2

sata. FMC je uspostavljen u okviru Sektora za upravljanje flotom i resursima, a veza s inspekcijom ostvaruje se komunikacijom sa Sektorom za ribarsku inspekciju. U okviru MMPI u tijeku je uspostava VTMISS sustava praćenja plovila, koji je namijenjen prije svega segmentu praćenja sigurnosti plovidbe. Ribarski brodovi u ovom sustavu neće imati obvezu identifikacije.

Kroz provedbu projekta PHARE 2005 osigurana je i nabavka dodatne opreme za inspekciju na moru, i to prvenstveno kroz nabavku 3 inspeksijska plovila. Hrvatska, u dodatku na osiguravanje sredstava za trajno servisiranje, održavanje i rad ovih plovila, planira u narednom trogodišnjem razdoblju iz vlastitih sredstava osigurati nabavku dodatna 3 plovila namijenjena isključivo za ribarsku inspekciju. Također, planira se i nabavka automobila, te dodatno opremanje ribarskih inspektora ostalom potrebnom opremom.

Tijekom 2009. godine planira se uspostava sustava izravnog nadzora i kontrole na iskrcajnim mjestima, kao i kroz sustav uzajamnog provjeravanja (*cross-checking*) usporedbom s podacima o prvoj prodaji. Nakon uvođenja novog očevidnika, u samom tekstu očevidnika sadržana je i iskrcajna deklaracija, prema kojoj će se vršiti i kasnija provjera. Trenutno je u tijeku izrada odgovarajućih podloga, koje obuhvaćaju preliminarnu analizu i definiciju iskrcajnih mjesta sukladno raspoloživim podacima o količinama i vrstama lovine koje se danas iskrcavaju u ribarskim lukama i lukama javne namjene. MPRRR, MMPI i nadležne lučke uprave će do sredine 2009. godine definirati luke odnosno iskrcajna mjesta, te u okviru svojih nadležnosti donijeti odgovarajuće propise kojima se uređuje pitanje unutarnjeg rada luka. U cilju daljnjeg jačanja sustava inspekcije, u tijeku je izrada programa uspostave iskrcajnih mjesta s aspekta nadzora i kontrole u ribarstvu sukladno odgovarajućim odredbama Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2847/93 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 1967/2006.

Sukladno odgovarajućim odredbama Uredbe Vijeća (EZ) br. 2847/93, MPRRR - Uprava ribarstva tijekom 2009. godine izradit će odgovarajuće procedure i obrasce za provedbu nadzora i kontrole. Obrasce i procedure primjenjivat će svi ribarski inspektori kao i druga tijela državne uprave ovlaštena temeljem Zakona o morskom ribarstvu da provode nadzor i kontrolu u segmentu ribarstva.

Hrvatska će, po pristupanju EU, tražiti potporu za nadzor i kontrolu kako je ona definirana Uredbom Vijeća (EZ) br. 861/2006.

III.1.c. Strukturne mjere

Hrvatska očekuje da će datumom pristupanja EU imati pravo korištenja sredstava iz Europskog fonda za ribarstvo kako je to definirano odredbama Uredbe Vijeća (EZ) br. 1198/2006.

Novim Zakonom o strukturnoj, tržišnoj i državnoj potpori u ribarstvu, u kojem će se između ostalog definirati državne, strukturne i tržišne potpore u ribarstvu, Hrvatska će urediti pitanja strukturne potpore u ribarstvu sukladno pravnoj stečevini EU, uvažavajući prije svega odredbe Uredbe Vijeća (EZ) br. 2371/2002, Uredbe Vijeća (EZ) br. 1198/2006 i Uredbe Komisije (EZ) br. 498/2007. Novim zakonom predviđeno je odvajanje pitanja strukturne potpore i državne potpore na način definiran propisima Zajednice, te izdvajanje svih mehanizama potpore iz trenutno važećeg Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi i ribarstvu.

Hrvatska traži da se, zbog povećanih troškova proizvodnje i udaljenosti, u primjeni članka 29., članka 35. stavka 3. i članka 53. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1198/2006 stopa sufinanciranja na njezinim otocima omogući u iznosu do 85%, odnosno investicije omoguće svim veličinama poduzeća.

Obrazloženje: S obzirom na udaljenost vanjskih otoka Republike Hrvatske, i otežanih uvjeta gospodarenja na tim područjima, te visokih troškova poslovanja, Hrvatska drži da je u slučaju korištenja sredstava iz Europskog fonda za ribarstvo za financiranje mjera na tim otocima potrebno omogućiti povlaštene uvjete u smislu iznosa postotka sudjelovanja javnih sredstava u financiranju projekta, te u smislu veličine poduzeća koje mogu aplicirati za potporu sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 1198/2006.

Hrvatska će izraditi Nacionalni strateški plan u skladu s odredbama Poglavlja I. Glave II. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1198/2006 za potrebe korištenja strukturnih fondova, te će izraditi i Operativni program, sukladno sadržaju i definicijama određenima Uredbom Vijeća (EZ) br. 1198/2006 i Uredbom Komisije (EZ) br. 498/2007. Hrvatska pritom očekuje da je datum dostavljanja Operativnog programa za korištenje sredstava Europskog fonda za ribarstvo Europskoj komisiji u njezinom slučaju povezan s datumom pristupanja.

III.1.d. Tržišne mjere

Hrvatska će primijeniti odredbe o tržišnim standardima za ribu i određene proizvode ribarstva kako su oni navedeni u Uredbi Vijeća (EZ) br. 2406/96 po pristupanju EU, ali traži pravo zadržavanja dvostrukog sustava označavanja i kategorizacije proizvoda ribarstva.

Obrazloženje: Novim Zakonom o strukturnoj, tržišnoj i državnoj potpori u ribarstvu Hrvatska će urediti pitanja tržišne politike u ribarstvu sukladno odredbama Uredbe Vijeća (EZ) br. 104/2000. Tijekom 2009. godine, temeljem Zakona o strukturnoj, tržišnoj i državnoj potpori u ribarstvu, u planu je donošenje provedbenih propisa o osnivanju i priznavanju proizvođačkih organizacija sukladno odredbama Uredbe Komisije (EZ) br. 2318/2001. Pravilnik o tržišnim standardima proizvoda ribarstva planiran je u drugom kvartalu 2009. godine. Hrvatska će u potpunosti usvojiti odredbe o označavanju i kategorizaciji proizvoda ribarstva, no zbog specifičnosti ribolova na Sredozemlju, te veličinskih kategorija organizama koje su znatno manje od onih na Atlantiku traži zadržavanje nacionalnog sustava kategorizacije i označavanja na nacionalnom tržištu.

Temeljem novog Zakona, 2009. godine donijet će se i provedbeni propisi o tržišno-cjenovnim mehanizmima u ribarstvu na način na koji su oni definirani odgovarajućim člancima Uredbe Vijeća (EZ) br. 104/2000.

Shvaćanje je Hrvatske da njezinim pristupanjem EU prestaju vrijediti carinska ograničenja pri izvozu iz Hrvatske na tržište EU slijedom odredbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Pravilnikom o uvjetima i načinu stavljanja u promet riba i drugih morskih organizama (NN 136/06, 133/07) i njegovim izmjenama planiranim u drugom kvartalu 2009. godine uspostaviti će se sustav prikupljanja cijena sukladno odredbama pravne stečevine EU. Sustav prikupljanja predviđa dostavu podataka o količinama i cijenama prodane ribe i drugih vodenih organizama na mjestima prve prodaje, poznatim prvim kupcima te na drugim za to predviđenim i ovlaštenim mjestima ili odgovarajućim kanalima. Za potrebe dostave podataka o cijenama

Europskoj komisiji uspostavlja se i odgovarajuća baza podataka. Programska podrška baze podataka za cijene i količine prodane ribe i drugih vodenih organizama već je izrađena.

III.1.e. Državna potpora

Hrvatska razumije da se svaka potpora iz javnih sredstava koja nije dijelom financiranja temeljem Uredbe Vijeća (EZ) br. 1198/2006 u sektoru ribarstva tretira kao državna potpora te da istu treba notificirati Europskoj komisiji, osim ukoliko ne postoji iznimka definirana odredbama pravne stečevine Zajednice.

Hrvatska traži da joj se trajno dozvoli primjena nekih potpora koje su bile na snazi prije pristupanja, a koje želi zadržati u statusu postojećih državnih potpora (eng. *existing aid*) u smislu članka 88. (1) Ugovora o EZ, uz obvezu da u roku od najkasnije četiri mjeseca od datuma pristupanja dostavi Europskoj komisiji popis postojećih državnih potpora koje namjerava zadržati.

Obrazloženje: Sukladno pravnoj stečevini EU, i pravilima o državnoj potpori u ribarstvu, državama članicama koje su pristupile EU nakon 1. svibnja 2004. godine omogućeno je zadržavanje nekih postojećih oblika potpore u smislu članka 88. (1) Ugovora o EZ. Kako u Hrvatskoj nisu bili uspostavljeni mehanizmi strukturne potpore, i većina potpora zasnivala se na izravnim potporama ili *ad hoc* mehanizmima, Hrvatska drži da je neke od postojećih oblika potpore potrebno zadržati kako bi se omogućila odgovarajuća prilagodba hrvatskog sektora ribarstva i prerade ribe uvjetima u EU. Hrvatska će o postojećim potporama koje namjerava zadržati izvijestiti Europsku komisiju najkasnije četiri mjeseca od datuma pristupanja.

Hrvatska traži da se u njezinom slučaju ne primjenjuje rok iz članka 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 744/2008 odnosno traži njegovo produljenje na dvije godine nakon njezina pristupanja EU.

Obrazloženje: Hrvatska ribolovna flota podjednako je pogođena gospodarskim zbivanjima koja su dovela do značajnih otegotnih okolnosti u sektoru, prvenstveno usljed iznimnog povećanja cijene naftnih derivata tijekom 2008. godine. Povećanje troškova i smanjenje rentabilnosti trajno je unazadilo značajan dio hrvatske ribolovne flote u operativnom dijelu. Obzirom da Uredba Vijeća (EZ) br. 744/2008 podrazumijeva primjenu samo na odluke koje države članice donesu o dodjeli potpore do 31. prosinca 2010. godine, Hrvatska smatra da se time dodatno otežava njezina pozicija obzirom na raspoloživost vremena i sredstava, te traži da se razdoblje primjene ove Uredbe u njezinu slučaju preinači na dvije godine nakon njezina pristupanja EU.

Zakonom o strukturnoj, tržišnoj i državnoj potpori u ribarstvu Hrvatska će urediti pitanja državne potpore u ribarstvu. Pri uspostavi modela državne potpore Hrvatska će se voditi odgovarajućim uputama Komisije (Smjernice za određivanje državne potpore u ribarstvu i akvakulturi 2008/C 84/06).

Hrvatska će po pristupanju EU koristiti mehanizam državne potpore u obliku *de minimis* mehanizma predviđenog Uredbom Komisije (EZ) br. 875/2007 od 24. srpnja 2007. o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o osnivanju EZ na *de minimis* potpore u sektoru ribarstva i izmjenama i dopunama Uredbe (EZ) br. 1860/2004. Maksimalan iznos za dodjelu *de minimis* potpora utvrdit će se temeljem statističkih podataka o ukupnom prihodu sektora (eng. *turnover*) ribarstva. Hrvatska zadržava pravo da se o ovom pitanju očituje tijekom pregovora.

III.1.f. Međunarodni ugovori

Hrvatska je svjesna obveze prenošenja ovlasti na Europsku zajednicu u pitanjima sudjelovanja u ICCAT-u, te će se prije pristupanja EU kao ugovorna stranka povući iz ICCAT-a. Hrvatska, međutim očekuje zadržavanje iste razine dodijeljene kvote na temelju povijesnih podataka i dosadašnje samostalne kvote za ulov atlantske tune.

Hrvatska također očekuje nastupanje u GFCM-u sukladno osnovnim pravilima te organizacije, pri čemu se ovlasti o pitanjima upravljanja resursa prenose na EZ, dok Hrvatska zadržava pravo individualnog glasa u za to predviđenim situacijama.

Hrvatska podržava ciljeve Sporazuma o implementaciji UNCLOS-a u dijelu zaštite i gospodarenja visokomigratornim vrstama i vrstama koje se zadržavaju na graničnim područjima jurisdikcija (engl. *Stradling stock agreement*) te će postati strankom Sporazuma do pristupanja EU.

III.2. INSTITUCIONALNI OKVIR

Zbog potreba prilagodbe EU, unutarnji ustroj Uprave ribarstva MPRRR izmijenjen je Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (NN 35/08), te Pravilnikom o unutarnjem redu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja. U Upravi ribarstva ustrojena su tri sektora nadležna za obavljanje poslova u pojedinim segmentima ribarstvene politike. Ukupno su sistematizirana 94 radna mjesta, a zapošljavanje novih djelatnika očekuje se tijekom 2009. i 2010. godine. Kako su navedene izmjene usvojene u 2008. godini, isti se ustroj planira zadržati i nakon pristupanja Hrvatske EU, te se ocjenjuje da ovakav ustroj omogućava učinkovitu primjenu odredbi ZRP EU.

Pored uspostave novog ustroja te povećanja broja djelatnika, administrativni kapaciteti Uprave ribarstva planiraju se jačati i kroz niz programa obuke. S tim ciljem u tijeku je provedba nekoliko projekata u okviru programskog paketa PHARE 2005. Najznačajniji elementi su dva ugovora o uslugama i jedan ugovor o tehničkoj pomoći kroz twinning. Provedba ovih ugovora započela je u drugoj polovici 2007. godine a njihov se završetak očekuje tijekom 2009. godine. Kroz provedbu twinning projekta u okviru PHARE 2005 izradit će se i provesti poseban program edukacije djelatnika Uprave ribarstva. U dodatku na aktivnosti koje se provode kroz program PHARE 2005, provodi se i niz drugih programa obuke kako iz mehanizama predpristupne pomoći, tako i iz nacionalnih sredstava RH (temeljem Zakona o državnim službenicima, NN 92/05, 142/06, 77/07, 107/07, 27/08 te Uredbom o oblicima, načinima i uvjetima izobrazbe državnih službenika, NN 10/07).

U pred-pristupnom razdoblju, te nakon pristupanja EU, Sektor upravljanja resursima i flotom bit će nadležan za provedbu mjera upravljanja resursima, provedbu *entry-exit* sheme, praćenje aktivnosti flote te prikupljanje podataka o ribolovnim aktivnostima. Sektor u provedbi mjera upravljanja surađuje sa Sektorom za strukturne i tržišne mjere u ribarstvu, a u dijelu nadzora i kontrole sa Sektorom ribarske inspekcije. U okviru Sektora uspostavlja se i FMC te Registar ribolovne flote. Programaska podrška registru već je uspostavljena, a Sektor je zadužen za njegovu punu uspostavu i usklađivanje sa svim relevantnim odredbama pravne stečevine EU. S ciljem jačanja administrativnih kapaciteta, planira se zapošljavanje 19 novih djelatnika u ovom Sektoru. Od ukupnog broja djelatnika, 13 će biti zaposleno na poslovima upravljanja resursima mora, a 15 na poslovima upravljanja flotom. Ostali djelatnici bit će zaposleni na

poslovima akvakulture i slatkovodnog ribarstva. Sektor će ukupno zapošljavati 46 djelatnika. Po pristupanju EU, ovaj će Sektor izravno komunicirati s Europskom komisijom u dijelu dostave potrebnih podataka o kapacitetu i aktivnosti ribolovne flote, ulovu, iskrcaju i proizvodnji u slatkovodnom i morskom ribarstvu. DZS će biti odgovoran za dostavu podataka EUROSTAT-u, a Uprava ribarstva s DZS-om će komunicirati na dnevnoj bazi. Nova shema prikupljanja podataka izradit će se tijekom 2009. godine. IOR će sudjelovati u izradi sheme i njezinoj provedbi u dijelu prikupljanja znanstvenih podataka.

Većina aktivnosti u predpristupnom razdoblju odnosit će se na dodatno jačanje administrativnih kapaciteta inspekcije. Značajan iskorak u ovom dijelu napravljen je uspostavom FMC-a i uvođenjem VMS-a, kao i kroz promjenu unutrašnjeg ustroja u kojemu inspekcija postaje samostalni sektor.

S ciljem poboljšanja administrativnih kapaciteta u dijelu nadzora i kontrole, u Upravi ribarstva MPRRR-a dio programskog paketa PHARE 2005 odnosi se i na nabavku opreme za ribarsku inspekciju, kao i obuke inspektora i njihovo upoznavanje s odredbama pravne stečevine EU. Također, dio twinning-projekta iz programa PHARE 2005 odnosi se na jačanje administrativnih kapaciteta inspekcije. U okviru ovih aktivnosti izradit će se i odgovarajuće procedure ribarske inspekcije u skladu s odredbama Zajedničke ribarstvene politike EU, te razviti sustav prikupljanja podataka o obavljenim inspekcijama i nadzoru. Prema planu zapošljavanja, Sektor ribarske inspekcije trebao bi do kraja 2009. godine zapošljavati ukupno 34 djelatnika, od čega 24 inspektora na moru i 9 na kopnu te načelnika sektora. Po pristupanju u EU, MPRRR – Uprava ribarstva bit će tijelo odgovorno za izravnu komunikaciju prema Europskoj komisiji u dijelu nadzora i kontrole u ribarstvu, te će objedinjavati i analizirati izvješća o provedenim aktivnostima. Isto će tijelo biti odgovorno i za provođenje edukacije, te izradu odgovarajućih procedura i obrazaca u dijelu ribarske inspekcije.

Nakon pristupanja EU, upravna direkcija odgovorna za izradu Nacionalnog strateškog plana i Operativnog programa na način kako su oni definirani odredbama Poglavlja I. Glave II. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1198/2006 bit će Uprava ribarstva MPRRR, a posao koordinacije izrade potrebnih dokumenata obavljat će Sektor za strukturne i tržišne mjere u ribarstvu. Plaćanja i kontrolu provedbe na terenu obavljat će djelatnici Agencije za plaćanje, odnosno Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu.

Odjel za tržišne mjere i državnu potporu u ribarstvu u okviru Sektora za strukturne i tržišne mjere u ribarstvu zadužen je za provedbu mehanizama tržišne politike u ribarstvu kako tijekom predpristupnog razdoblja tako i po pristupanju Hrvatske u EU. Odjel će obavljati poslove priznavanja proizvođačkih organizacija i ocjene njihovih programa, te će biti odgovoran je za praćenje i dostavu podataka o cijenama ribe i drugih vodenih organizama. Provedbu mehanizama tržišno-cjenovne politike obavljat će Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu MPRRR-a odnosno buduća Agencija za plaćanje.

Kroz provedbu projekta PHARE 2005 započete su aktivnosti uspostave organizacija proizvođača. Aktivnosti uključuju izravnu podršku sadašnjim oblicima udruživanja (zadruga), kontinuiranu edukaciju te nekoliko specijaliziranih radionica. Očekivani rezultat projekta je osposobljavanje sadašnjih oblika udruživanja da preuzmu obveze sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 104/2000, odnosno po stvaranju zakonskog temelja postanu priznata organizacija proizvođača sukladno odredbama Uredbi Vijeća (EZ) br. 104/2000, odnosno po stvaranju zakonskog temelja postanu priznata organizacija proizvođača sukladno odredbama Uredbe Komisije (EZ) br. 2318/2001 od 29. studenog 2001. o detaljnim pravilima primjene Uredbe

Vijeća (EZ) br. 104/2000 u dijelu priznavanja organizacija proizvođača u ribarstvu i akvakulturi. Odjel za tržišne mjere i državnu potporu u ribarstvu bit će zadužen za priznavanje organizacija proizvođača i ostale relevantne mjere iz ovog dijela pravne stečevine.

Odjel za tržišne mjere i državnu potporu u ribarstvu zadužen je i za uspostavu sustava državne potpore u ribarstvu u skladu s odredbama pravne stečevine EU, te će biti odgovoran za procjenu usklađenosti i notifikaciju shema državne potpore Europskoj komisiji. U provedbi mehanizama koji se imaju smatrati državnim potporama, kao i u provedbi shema koji se sukladno pravnoj stečevini EU ne moraju notificirati Europskoj komisiji kao državne potpore nadležno tijelo je MPRRR - Uprava ribarstva.

Uprava ribarstva MPRRR u suradnji s MVPEI nadležna je za komunikaciju s Europskom komisijom u dijelu provedbe odredbi međunarodnih sporazuma u ribarstvu, odnosno odredbi međunarodnih tijela kojih je EZ članica. Pristupanjem EU, Uprava ribarstva MPRRR bit će nadležna za pitanja u dijelu međunarodnih sporazuma u ribarstvu kojih je stranka EZ, te za pitanja raspodjele novih ribolovnih mogućnosti sukladno odredbama članka 20. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2371/2002.